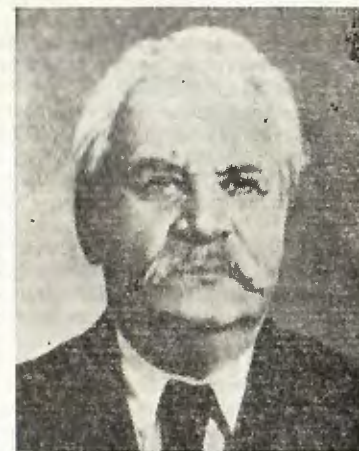

ХРОНИКА

НИКОЛАЙ НИКОЛАЕВИЧ БАРАНСКИ

На 29 ноември 1963 г. почина пламенният революционер, големият комунист от ленинската школа — известният държавен и партийен деятел, най-големият съветски учен-икономгеограф и прекрасен човек *Николай Николаевич Барански*.

Той е роден през 1881 г. в сибирския град Томск. Произхожда от учителско семейство, известно на времето със своите симпатии към великите руски революционери. Под влияние на двете си по-възрастни сестри Н. Н. Барански попада под въздействието на марксистическите идеи и още през периода на своето ученичество упорито ги изучава в младежките кръжоци. Като студент по право го изключват от университета в Томск за организиране на студентска стачка през 1901 г. Оттогава до победата на Великата октомврийска социалистическа революция става революционер-професионалист. Той създава стотици революционни организации и под името „Николай Големият“ е познат в най-отдалечените краища на Сибир и в много от европейските губернии на Русия. За тази си дейност е бил непрестанно преследван, няколко пъти арестуван, съден и лежал в затвора. През 1905 г. като делегат на сибирските революционни организации на конференцията в гр. Тамерфорс той за пръв път вижда, запознава се и слуша В. И. Ленин, който оказва голямо влияние върху неговото по-нататъшно развитие и дейност.

Н. Н. Барански

След Октомврийската революция, в която той участва активно, заема различни високи държавни и партийни постове и служби, като участва активно в изграждане на стопанството на младата социалистическа държава. Въпреки голямата си служебна и политическа заетост през този период Н. Н. Барански отделя от ценното си време и за широка просветна и пропагандистка дейност. Със съдействието на В. И. Ленин той пръв въвежда и сам преподава икономическа география на Съветския съюз в редица висши партийни и други учебни заведения. През този период от своя живот той се ориентира и се свързва окончателно и завинаги с икономическата география. В края на 1926 г. Н. Н. Барански напуска завинаги държавния апарат и в Московския университет основава първата катедра по икономическа география в СССР. Той завежда тази катедра близо 20 години и под неговото умело научно ръководство се подготвят хиляди пламенни преподаватели по география, аспиранти, научни работници и производственици-икономгеографи. Н. Н. Барански с право е считан от съветските хора като основател на марксистическата икономическа география като наука.

В продължение на повече от 40 години той работи с голяма научна задълбоченост и ненадмината ерудиция върху методологическите проблеми на икономическата география и методиката на нейното преподаване във висшите и средните училища. Наред с това той отблизо следи развитието на всички останали географски науки и упорито се бори и отстоява единството и тясната взаимна връзка между тези науки. Той съдействува географските науки да бъдат поставени напълно в служба на социалистическото общество. По поръчение на Комисариата на народната просвета написва първия учебник по Икономическа география на СССР за средните училища, по който са обучавани десетки поколения. За този учебник Н. Н. Барански беше удостоен с Ленинска награда-Н. Н. Барански пръв разработи научните основи и положи началото и на икономическата картография, затова с право се смята за неин родоначалник. Той обосновава тясната връзка с икономическата география и с всички развива идеята, че икономическата география е немислима без картографията.

През целия си живот той съдействува за популяризирането на географията сред народа и главно сред учащата се младеж. По негова инициатива през 1934 г. излиза специално постановление на КПСС за географията в средните училища, което фактически утвърди мястото ѝ на постоянен и добре застъпен учебен предмет.

За нуждите на преподавателите по география в средните училища по изричното настояване на Н. Н. Барански от 1934 г. започна издаването на методическото списание „География в школе“, на което той става отговорен редактор до 1948 г. За сътрудници на списанието привлича не само най-изтъкнатите учители, но и много видни учени по география.

По настояване на Н. Крупская той взема активно участие при изработването на учебните програми по икономическа география, при съставянето и рецензирането на много учебници, пособия и други помагала за обучението по любимата му наука. Сам той е написал голям брой пламенни и високо принципи статии относно методологията и методиката на икономическата география в средните и висшите училища. Неговият най-ценен труд в тази област е „Методика преподавания икономической географии“, върху който е работил повече от двадесет години. Този труд и понастоящем на широко се използва както от учителите, така и от научните работници по икономическа география.

Н. Н. Барански е допринесъл много и за обединяване и организиране на географската общественост в СССР. Негови инициативи и дело са образуването на Съветското географско дружество, основаване на Държавното географско издателство, издаването на научния периодичен сборник „Вопросы географии“, на географски отдел при БСЭ и др.

Цялата съветска общественост познава и високо цени неговото дело. Десетки поколения се учат „по Баранскому“ — както се изразяват съветските хора. Той е достоен пример на учен-икономгеограф, организатор, комунист, пропагандист, преподавател, общественик и човек. За своята неуморна и плодотворна дейност е получил високи правителствени и партийни награди: герой на социалистическия труд, три ордена „Ленин“, орден „Червено знаме на труда“, орден „К. Д. Ушински“, ордена „Почетна значка“ и др.

Професор Н. Н. Барански е широко познат и на нашата географска общественост. Неговите научни и методически трудове спомогнаха извънредно много за преустройството на българската икономическа география на здрави марксистко-ленински позиции. От дълги години той е почетен член на Българското географско дружество.

Със смъртта на Н. Н. Барански българските географи загубват един свой добър приятел и високо уважаван учен-икономгеограф.